

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tdo/18/2020
Identifikačné číslo spisu: 1518010139
Dátum vydania rozhodnutia: 07.10.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Ivetta Macejková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1518010139.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Ivetty Macejkovej, PhD., LL.M. a sudcov JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Martina Bargela, na neverejnom zasadnutí konanom 7. októbra 2020 v Bratislave, v trestnej veci obvineného X. N. B. R. G. H. pre prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona, o dovolaní obvineného X. N. podanom proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 4. decembra 2018, sp. zn. 3To/66/2018 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného X. N. s a o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava V (ďalej aj len „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) z 12. júna 2018, sp. zn. 3T/15/2018 bol obvinený X. N., nar. X. Y. XXXX v X., naposledy trvale bytom v X., L. X (ďalej aj len „obvinený“) uznaný za vinného zo spáchania prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona, ktorého sa dopustil na tom skutkovom základe, že

dňa 13. novembra 2017 v čase o 07.10 hod. v X., na P. D. viedol osobné motorové vozidlo značky L. XXXX čiernej farby, evidenčného čísla X.-XXXJI a to aj napriek tomu, že mu bol dňa 26. augusta 2016 rozhodnutím Okresného dopravného inšpektorátu Bratislava V pod číslom ORP-P-399-BAV-OBCP-2016, právoplatným dňa 26. septembra 2016 uložený zákaz činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na dobu 24 mesiacov, teda od 30. apríla 2016 do 30. apríla 2018, o čom mal vedomosť a taktiež napriek tomu, že mu bol trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava V vydaným dňa 18. septembra 2017 pod sp. zn. 0T/166/2017, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 18. septembra 2017 za prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na dobu tri roky, teda od 18. septembra 2017 do 18. septembra 2020, o čom mal taktiež vedomosť.

Za to bol obvinenému okresným súdom uložený podľa § 171 ods. 1 Trestného zákona s poukazom na § 37 písm. h), písm. m) Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2, ods. 4 a § 41 ods. 1, § 42 ods. 1

Trestného zákona súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) rok.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradil okresný súd obvineného na výkon trestu odňatia slobody do ústavu so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 56 ods. 1, ods. 2 a § 57 ods. 1 Trestného zákona okresný súd uložil obvinenému takisto aj peňažný trest vo výške 2.700,00 (dve tisíc sedem sto) Eur s tým, že podľa § 57 ods. 3 Trestného zákona pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť obvineným úmyselne zmarený ustanovil obvinenému náhradný trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov.

Podľa § 60 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona uložil okresný súd obvinenému aj trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu po dobu 4 (štyri) roky.

Podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona napokon okresný súd zrušil výrok o treste rozsudku Okresného súdu Bratislava V z 11. apríla 2018, sp. zn. 1T/92/2017, právoplatného dňa 11. apríla 2018, ktorým bol obvinenému uložený peňažný trest vo výške 2.700,00 (dve tisíc sedem sto) Eur, náhradný trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov, trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu po dobu 3 (tri) roky ako aj všetky rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Krajský súd v Bratislave (ďalej aj len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) ako súd odvolací rozhodujúci na podklade odvolania obvineným rozhodol uznesením zo 4. decembra 2018, sp. zn. 3To/66/2018 tak, že odvolanie obvineného podané proti rozsudku súdu prvého stupňa postupom podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Proti uzneseniu krajského súdu podal obvinený prostredníctvom ustanovenej obhajkyne dovolanie (pozn.: formálne označené ako „Doplnenie dovolania“), podaniu ktorého predchádzalo niekoľko čo do rozsahu vskutku obsiahlych a vlastnoručne spísaných podaní obvineného, resp. jeho otca označených ako „Dovolanie“. Z obsahu dovolania podaného prostredníctvom ustanovenej obhajkyne naostatok vyplýva, že obvinený sa domáha naplnenia dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. d), písm. h) a napokon písm. i) Trestného poriadku.

Z obsahu podaného dovolania je zrejmé, že ako porušenie jeho práva na obhajobu obvinený vníma predovšetkým to, že okresný súd nevykonal pri zachovaní zásady kontradiktórnosti konania na hlavnom pojednávaní všetky dostupné dôkazy potrebné pre poznanie skutkových okolností v rozsahu nevyhnutnom pre zákonné a spravodlivosti zodpovedajúce rozhodnutie. Obvinený vyjadril nesúhlas s konštatovaním odvolacieho súdu, ktorý vyhodnotil postup okresného súdu pri ustálení skutkového stavu a vykonávaní dokazovania za úplne konformný s § 2 ods. 12 Trestného poriadku, nakoľko vo veci naďalej existujú dôvodné pochybnosti zakladajúce okrem iného porušenie zásady in dubio pro reo, zásady práva obvineného na obhajobu, zásady ukladania trestov a iné, ktoré vzhľadom na postup odvolacieho súdu a okresného súdu spolu s predchádzajúcim priebehom prípravného konania možno považovať za prikro odporujúce zákonu. Odvolací súd uvedenou dikciou dospel k nesprávnym záverom, keď opomenul porušenie práv obvineného na obhajobu, vrátane jeho práva obstarávať dôkazy, čím bola porušená zásada kontradiktórnosti trestného konania. V tejto súvislosti obvinený poukázal na jeho podanie zo 14. septembra 2018 označené ako „Doplnenie odvolania proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V“, doručeným okresnému súdu dňa 19. septembra 2018, ktorým sa domáhal vypočutia tam identifikovaného svedka a s poukazom na uvedené žiadal odvolací súd o zrušenie rozsudku okresného súdu a vrátenie veci na opätovné prerokovanie a rozhodnutie vo veci. Odvolací súd však obvineným navrhovaný dôkaz nevykonal s odôvodnením, že výrok o vine je založený na dostatočnom množstve dôkazov. K tomu obvinený podotkol, že nielen zo strany súdu, ale aj orgánov činných v trestnom konaní v predchádzajúcom trestnom konaní opakovane dochádzalo k zamietaniu návrhov obvineného na vykonanie dokazovania (vykonanie rekonštrukcie skutku na mieste činu, vykonanie konfrontácie v prípade rozporov vo svedeckých výpovediach a i.). Takýto postup OČTK a súdov je v príkrom rozpore s § 2 ods. 10 a 11 Trestného poriadku. Napriek tomu, že vo veci skôr konajúce a rozhodujúce súdy mali

procesné možnosti ex lege vrátiť vec na ďalšie konanie do pôvodného štádia trestného konania, resp. zrušujúcim rozhodnutím inak v tomto smere ovplyvniť vývoj trestného konania, neurobili tak; naopak, odvolací súd postavil rozhodnutie o vine obvineného výslovne na výpovedi troch policajtov bez ohľadu na to, aby prihliadal na procesné pochybenia súdu prvého stupňa bez súčasného prihliadnutia na pochybnosti vyvstávajúce z nesprávne vykonávaného dokazovania trpiaceho vyššie označenými vadami. Okresný súd navyše nesprávne vyhodnotil celkové vykonané dokazovanie v trestnom konaní, s čím sa stotožnil aj odvolací súd, pričom oba súde opomenuli pochybnosti, ktoré vyvstali zo samotného dokazovania v trestnom konaní a ktoré práve zakladajú predikciu zásady in dubio pro reo. V tejto súvislosti obvinený namietol najmä to, že doposiaľ nebolo nepochybne preukázané, od koho boli kľúče od motorového vozidla zaistené, pričom rovnako tak nebola vyriešená otázka existencie tmavých fólií na predných bočných oknách vozidla a z toho vyplývajúce nejasnosti o identifikácii vozidla policajtmi, čo nebolo preukázané ani výpoveďami svedkov na hlavnom pojednávaní, pričom rovnako namietol aj spôsob prístupu policajtov k vozidlu pri bezprostrednom výkone ich služobného zákroku.

Uvedené odôvodňuje záver, že v konaní došlo k porušeniu zásady in dubio pro reo, pričom rovnako tak došlo k zásadnému porušeniu práva obvineného na obhajobu. K naposledy uvedenému malo dôjsť formou ustanovenia náhradného obhajcu a jeho substitučného zastúpenia. V tejto súvislosti má obvinený jednak za to, že neboli naplnené zákonné podmienky pre ustanovenie náhradného obhajcu, nakoľko ním zvolený obhajca riadne ospravedlnil svoju neúčast' na hlavnom pojednávaní konanom dňa 12. júna 2016 a išlo o jeho prvú neúčast' na akomkoľvek úkone trestného konania. Za iracionálne je teda možné považovať dôvodnosť zmarenia hlavného pojednávania výsluchom, neprítomnosťou zvoleného obhajcu, pričom obvinenému nie sú jasné dôvody, z ktorých súd pri ustanovení náhradného obhajcu vychádzal a to najmä prihliadnutím na skutočnosť, že na dotknutom hlavnom pojednávaní mali byť vypočutí kľúčoví svedkovia a bol jasný predpoklad prednesu záverečných rečí. Rovnako tak obvinený nikdy neprejavil súhlas so zastúpením zvoleného obhajcu, z čoho plynie záver, že ani ustanovený obhajca nemal právo v rámci svojho ustanovenia poveriť na základe substitučného zastúpenia iného obhajcu, resp. advokátskeho koncipienta. Uvedené vyplýva z § 16 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii v znení neskorších predpisov, ako aj § 36 ods. 2 Trestného poriadku. Obvinený totiž zvolenému obhajcovi ako ani obhajcovi náhradnému nikdy neudelil ústny alebo písomný súhlas s ich substitučným zastúpením. Napokon obvinený v podanom dovolaní uviedol, že substituent nemal dostatočný čas na prípravu na hlavné pojednávanie, pričom obvinený opakovane zdôraznil, že dokazovanie vykonávané na tomto hlavnom pojednávaní bolo z hľadiska obsahu a významu pre rozhodnutie vo veci samej kľúčové a teda obvinenému nemohla byť poskytnutá náležitá právna pomoc zo strany substituenta. Aj napriek uvedenému však okresný súd vykonal hlavné pojednávanie bez prítomnosti obvineného a možnosti jeho riadnej obhajoby, čo možno považovať za snáď najvýraznejšie pochybenie zo strany súdu v trestnom konaní; o to viac, ak mal dotknutý súd ex lege možnosť iného postupu. Obvinený v úplnom závere podaného dovolania poznamenal, že okresný súd mu uložil neprimerane vysoký trest a poukázal na nesprávny postup okresného súdu pri ukladaní súhrnného trestu, ktorý mal miesto súhrnného trestu uložiť s poukazom na existenciu tzv. nepravej recidívy trest samostatný, nakoľko sa nejednalo o zbiehajúcu sa trestnú činnosť. Odvolací súd mal ex lege postupovať inak a rozsudok súdu prvého stupňa mal zrušiť.

Na základe uvedeného obvinený v petite podaného dovolania navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade podaného dovolania rozhodol tak, že zruší uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo 4. decembra 2018, sp. zn. 3To/66/2018 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bratislava V z 12. júna 2018, sp. zn. 3T/15/2018 a vec vráti (pozn.: nešpecifikujúc konkrétny súd, ktorému má byť trestná vec v zmysle uvedeného vrátená dovolacím súdom, avšak z povahy vecí je zrejmé, že pôjde o Okresný súd Bratislava V) na nové prerokovanie a rozhodnutie.

K podanému dovolaniu sa vyjadril dňa 6. februára 2020 prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava V (ďalej len „prokurátor“).

Vo vyjadrení k podanému dovolaniu prokurátor úvodom vo všeobecnosti skonštatoval, že celé pôvodné trestné konanie (tak prípravné konanie ako aj konanie pred súdom prvého stupňa a odvolacím súdom) v

trestnej veci obvineného prebehlo plne v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku a skutkový stav veci bol náležite zistený a preukázaný, pričom následne dospel súd vo veci samej k zákonnému rozhodnutiu, s ktorým sa prokurátor plne stotožnil, pričom v tejto súvislosti poukázal aj na závery obsiahnuté v uznesení krajského súdu, ktorým bolo (okrem iného) zamietnuté odvolanie obvineného. Tak okresný ako aj odvolací súd sa riadne a úplne zaoberali danou vecou jednak po skutkovej stránke, ktorú riadne a úplne zistili a túto následne aj náležite právne vyhodnotili, a to rozsiahlym spôsobom. Prokurátor zdôraznil, že obvinený uvádzané skutočnosti prezentoval už v konaní pred súdom prvého stupňa, ak aj počas odvolacieho konania; odvolací súd pritom jasne uviedol, prečo a ako bolo vykonané verejné zasadnutie na odvolacom súde tak, ako bolo vykonané a ako sa vysporiadal s účasťou obvineného, jeho zvoleného obhajcu a takisto aj náhradnej obhajkyne. Prokurátor ďalej sumarizoval skutkové zistenia tak, ako boli tieto zhrnuté skôr vo veci konajúcimi a rozhodujúcimi súdmi, pričom opätovne poukázal na ich správnosť a úplnosť a obdobne sa vyjadril aj k výsledkom dokazovania a ich hodnoteniu tam uvedenými súdmi. Čo sa týka výroku o uloženom treste prokurátor poukázal na tomu zodpovedajúcu časť odôvodnenia odvolacieho súdu, kde tento jasne vysvetlil, v čom spočíva pochybenie okresného súdu, ktorého sa dopustil pri nesprávnom uložení súhrnného trestu a v nemožnosti korekcie výroku o treste s poukazom na priaznivejší charakter súhrnného trestu naproti trestu samostatnému, ktorý mal byť inak správne uložený, nakoľko tomuto bránila zásada zákazu reformatio in peius.

S poukazom na vyššie uvedené prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného odmietol postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h/ Trestného poriadku), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Trestného poriadku), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), obsahuje odôvodnenie (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a dospel k záveru, že nie je možné o dovolaní rozhodnúť v súlade s návrhom obvineného, pretože je zjavné, dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku splnené neboli, a to riadiac sa nasledovným:

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistení pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany a ochranou práv obvineného.

Zásada „práva na obhajobu“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného :

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Naviac, konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1

písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to spravidla znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Najvyšší súd dospel po oboznámení sa s rozhodnutiami tak okresného ako aj odvolacieho súdu k záveru, že v konaní predchádzajúcom podaniu dovolania nemožno konštatovať porušenie práva obvineného na obhajobu. Z uvedeného je takisto zrejmé, že ani po zbežnom prezretí predloženého spisu dovolacím súdom v trestnej veci obvineného tvoriacej predmet prieskumu dovolacím súdom nedošlo ani k takému porušeniu práva na obhajobu, ktoré by bolo možné označiť ako zásadné, a to s poukazom na nasledujúce skutočnosti:

Podstatou dovolacích námietok obvineného vzťahujúcich sa k ním predpokladanému naplneniu dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je ním uvádzané substitučné splnomocnenie náhradnej obhajkyne, ktorá bola obvinenému ustanovená opatrením okresného súdu z dôvodu avizovanej neprítomnosti zvoleného obhajcu obvineného na nariadenom termíne hlavného pojednávania. V tejto súvislosti obvinený dôvodí, že náhradný obhajca ustanovený opatrením predsedu senátu nie je oprávnený dať sa substitučne zastúpiť, pričom rovnako tak obvinený náhradnému obhajcovi nikdy neudelil ústny alebo písomný súhlas s jeho substitučným zastúpením. Substituent nemal dostatočný čas na prípravu na hlavné pojednávanie, v ktorého rámci bolo z hľadiska obsahu a významu pre rozhodnutie vo veci samej prístupné k vykonaniu kľúčových dôkazov a teda obvinenému nemohla byť poskytnutá náležitá právna pomoc zo strany substituenta.

K tomu najvyšší súd v prvom rade poukazuje na znenie § 42 ods. 2 veta pred bodkočiarkou Trestného poriadku, podľa ktorého má náhradný obhajca rovnaké práva a povinnosti ako zvolený obhajca alebo ustanovený obhajca. Navyiac, v ods. 3 naposledy označeného ustanovenia Trestného poriadku je explicitne daná súvzťažnosť ustanovení § 40 a 41 a nasl. Trestného poriadku a síce tak, že tieto sa vo vzťahu k náhradnému obhajcovi vzťahujú primerane. Dovolací súd takisto považuje za potrebné poznamenať, že k rovnakému záveru dospela aj doktrínálna prax.

Procesný význam subjektu náhradného obhajcu je totiž potrebné nepochybne vykladať v zmysle jeho primárneho účelu vyjadreného v § 42 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého ak je dôvodná obava, že by mohol byť zmarený v prípravnom konaní výsluch obvineného, ktorý trvá na prítomnosti obhajcu, hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie pre neprítomnosť zvoleného obhajcu alebo ustanoveného obhajcu, môže byť obvinenému popri zvolenom obhajcovi alebo ustanovennom obhajcovi ustanovený náhradný obhajca.

Dotknutý procesný prostriedok je dôležitý najmä v prípadoch, keď je potrebné zabezpečiť právo obvineného na obhajobu a objektivitu vykonania jeho výsluchu nielen v prípravnom konaní, ale aj v rámci súdneho konania a tým (okrem iného) zabrániť zmareniu vykonania procesného úkonu na hlavnom pojednávaní, ku ktorému by došlo v dôsledku neprítomnosti zvoleného alebo ustanoveného obhajcu. Ustanovenie náhradného obhajcu v sebe nevyhnutne poníma aj ohľad na zásadu rýchlosti a hospodárnosti konania, pričom takisto rešpektuje aj zásadu primeranosti vykonávania úkonov trestného konania, pričom v konečnom dôsledku garantuje dodržanie obhajobných práv obvinenej osoby prostredníctvom zabezpečenia prítomnosti náhradného obhajcu na dotknutom procesnom úkone bez ohľadu na to, či obvinený alebo jeho obhajca trvajú na osobnej prítomnosti obhajcu na výsluchu

obvineného, hlavnom pojednávaní alebo prípadne na verejnom zasadnutí. Zároveň ustanovenie náhradného obhajcu predstavuje aj praktickú potrebu zákonného vyriešenia situácie, keď v priebehu toho - ktorého úkonu trestného konania (nevynímajúc hlavné pojednávanie) hrozí v dôsledku neprítomnosti ustanoveného alebo zvoleného obhajcu zmarenie takéhoto úkonu, čo ostatne v sebe poníma aj vymedzenie práv a povinností náhradného obhajcu. Tieto sú totiž koncipované tak, že sú obsahovo totožné a čo do významu rovnaké s právami a povinnosťami zvoleného alebo ustanoveného obhajcu, pričom jediným obmedzením ich výkonu je požiadavka neprítomnosti zvoleného alebo ustanoveného obhajcu na dotknutom procesnom úkone trestného konania. Z toho dôvodu je koncepciu procesného prostriedku ustanovenia náhradného obhajcu potrebné vnímať subsidiárne; inak povedané, v prípade prítomnosti zvoleného alebo ustanoveného obhajcu na príslušnom úkone trestného konania náhradný obhajca práva skôr označených subjektov nevykonáva.

Ak potom obvinený namieta nemožnosť substitučného zastúpenia náhradného obhajcu iným obhajcom (advokátom) je v tejto súvislosti potrebné bezprostredne poukázať na § 16 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii (ďalej len „zákon o advokácii“), podľa ktorého sa advokát v rámci svojho poverenia môže dať zastúpiť iným advokátom. Prekážkou pre takéto zastúpenie je v zmysle § 16 ods. 3 zákona o advokácii nesúhlasný prejav vôle klienta vo vzťahu k substitučnému zastúpeniu advokáta iným advokátom.

Dovolací súd vo vzťahu k obsahu predchádzajúcich odsekov považuje za potrebné poznamenať, že všeobecný súd nie je oprávnený preskúmať súlad právnych predpisov rovnakej právnej sily, ktorým by v predkladanej procesnej situácii bol vzájomný (hypotetický) nesúlad ustanovení § 42 a nasl. Trestného poriadku s § 16 ods. 1 a nasl. zákona o advokácii. Ak by napriek uvedenému dovolací súd pristúpil k hodnoteniu súladu dotknutých ustanovení uvedených právnych predpisov a dospel by k prípadnému záveru o ich nesúlade a nemožnosti aplikácie toho - ktorého právneho predpisu, atrahoval by si tak neoprávnene jemu neprináležiacu kompetenciu v rozpore s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Keď potom prejde najvyšší súd znova k podstate veci tvoriacej predmet dovolacieho prieskumu musí skonštatovať, že z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa v spojení s uznesením odvolacieho súdu je zrejmé, že obvinený takýto negatívny prejav vôle vo vzťahu k substitučnému zastúpeniu náhradného obhajcu iným obhajcom nijak neprejavil. Najvyšší súd prezretím súvisiacej časti predloženého spisu navyše zistil, že obvinený v tejto súvislosti na hlavnom pojednávaní pred okresným súdom dňa 12. júna 2018 uviedol, že prevzal ustanovenie náhradného obhajcu dňa 5. júna 2018, pričom rovnako tak neprejavil žiaden nesúhlas so substitučným zastúpením náhradného obhajcu, ktorý následne aktívne na hlavnom pojednávaní vystupoval, (okrem iného) kládol tam prítomným svedkom otázky a v plnom rozsahu vykonával všetky tomu náležiacie obhajobné práva tak, aby bolo učinené zadosť právu obvineného na obhajobu (viď čl. 150 a nasl. spisu).

Len v stručnosti najvyšší súd obiter dictum poznamenáva, že prijatie opačného výkladu spočívajúceho v tom, že všetkých do úvahy spadajúcich úkonov trestného konania sa musí zúčastniť práve jeden a ten istý ustanovený náhradný obhajca, pričom v prípade nemožnosti jeho účasti na tom - ktorom úkone by tento nebolo možné v dôsledku jeho neprítomnosti vykonať, čo by pre prax znamenalo taký precedens, ktorý by de facto znemožnil rýchly a hospodárny priebeh realizácie úkonov trestného konania. Uvedený dôsledok by bol navyše v úplnom rozpore s účelom procesného prostriedku ustanovenia náhradného obhajcu tak, ako je tento podrobne najvyšším súdom významovo vyložený vyššie.

Súhrnne vzaté dospel najvyšší súd v zhode s odvolacím súdom k záveru, že procesný prostriedok náhradného obhajcu tak, ako je upravený v príslušných ustanoveniach Trestného poriadku súvisí so vznikom situácie, ktorá nastala aj v posudzovanom prípade, a síce k odvráteniu následku zmarenia procesného úkonu (hlavného pojednávania). Okresný súd teda postupoval správne, keď obvinenému popri zvolenému obhajcovi, ktorý avizoval svoju neúčast' na hlavnom pojednávaní ustanovil náhradného obhajcu, nakoľko boli jednak splnené zákonné podmienky, pričom zároveň si to vyžadovali záujmy spravodlivosti v tom zmysle, že hrozilo zmarenie hlavného pojednávania pre neprítomnosť zvoleného

obhajcu.

Vo svetle vyššie uvedených skutočností najvyšší súd dospel k záveru, že v rámci skôr naznačenej procesnej situácie nemožno v žiadnom prípade konštatovať porušenie obhajobných práv náležiacich obvinenému, a už vôbec nie také porušenie, ktoré by bolo zásadnej povahy tak, ako to požaduje § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Vo vzťahu k zostávajúcemu okruhu dovolacích námietok viažucich sa na odmietnutie ním predkladaných návrhov na vykonanie dokazovania najvyšší súd uvádza nasledovné:

Rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov nemožno podradiť pod žiaden v § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku taxatívne uvedených dovolacích dôvodov. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (bližšie vid'. R 7/2011). Z uvedeného teda vyplýva, že pod porušenie práva na obhajobu nepatrí hodnotenie a rozsah vykonaného dokazovania súdmi nižšieho stupňa. Je iba na úvahe súdov nižšieho stupňa posúdiť, či pre rozhodnutie vo veci potrebujú vykonať konkrétny dôkaz. Dovolací súd do toho zasahovať nemôže.

Uvedené nachádza svoju prirodzenú reflexiu v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, v zmysle ktorého najvyšší súd síce môže obvinenému prisvedčiť v tom, že rozhodnutie súdu o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania môže za istých okolností predstavovať porušenie práva na obhajobu, avšak stane sa tak napríklad vtedy, ak súd nevysvetlí, resp. vôbec neodôvodní v uznesení o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku (ktoré sa spravidla vyhlási a zaznamená do zápisnice o hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí a písomne nevyhotovuje) zrozumiteľným, úplným a presvedčivým spôsobom nadbytočnosť a nepotrebnosť doplnenia dokazovania za súčasnej existencie iných skutočností naznačujúcich, že celé konanie bolo vedené neobjektívne a zjavne nerešpektovalo pravidlá spravodlivého procesu. Výlučne v takom prípade by bolo možné konštatovať porušenie práva na obhajobu obvineného tzv. arbitrárnym rozhodnutím súdu podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku. Takáto situácia však v posudzovanom prípade nenastala.

Uvedené je rovnako zrkadlovo vyjadrené aj v znení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, ktorý môže byť naplnený len vtedy, ak súd vykonal (a contrario nie vtedy, ak súd niektorý dôkaz nevykonal) dôkazy nezákonným spôsobom, čiže pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon. V rámci dovolaní iniciovaného prieskumu odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania, najvyšší súd ďalej nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy, ako ani ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Najvyšší súd doplnia, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom" a jeho zrkadlové znenie - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré boli súdom vykonané nezákonným spôsobom", nemožno vykladať v rozpore s jeho logickým i materiálnym významom a účelom (je založené na dôkazoch) tak, že pôjde o prípady, keď súd dôkaz nevykonal. Súdom nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhlí a tiež nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy,

ktoré strany síce navrhli, ale „neskoro“ (§ 240 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku). Tiež si treba uvedomiť, že súd nie je povinný vyhovieť návrhom strán na doplnenie dokazovania, lebo v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku a § 2 ods. 11 Trestného poriadku má v rámci rozsahu vlastnej úvahy možnosť zvoliť vhodné dôkazné prostriedky na spravodlivé rozhodnutie.

Pre záver o tom, či sa odvolací súd v kontexte trestnej veci obvineného dostatočne vysporiadal s jeho návrhom na doplnenie dokazovania, je v tejto súvislosti relevantný obsah odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu. Vo veci predstavujúcej predmet dovolacieho prieskumu z neho zreteľne vyplýva, že odvolací súd sa (čo sa zisteného skutkového stavu týka) v úplnostiach stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa v spojení s tam obsiahnutými právnymi úvahami. O tom svedčí aj skutočnosť, že odvolací súd v celosti odkázal na skutkový stav zistený pred súdom prvého stupňa, pričom osobitne zvýraznil správnosť, podrobnosť a úplnosť zisteného skutkového stavu, na podklade ktorého dospel následne aj odvolací súd k identickým skutkovým záverom, ako súd prvého stupňa, pričom z už vymedzenej časti odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu je zreteľne a zrozumiteľným spôsobom zrejmé, prečo nebolo návrhu obvineného na doplnenie dokazovania v ním označenom rozsahu vyhovené.

Napokon, ak dovolacia námietka obvineného spočíva v tom, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, pri vykonávaní ktorých údajne malo dôjsť k porušeniu práva obvineného na obhajobu, tento záver nemožno vyvodzovať na základe toho, že by sa mali inak vyhodnocovať existujúce a už vykonané dôkazy. Ak totiž súd vyhodnotí vykonaný dôkaz inak než podľa predstáv niektorej z procesných strán nemožno z toho vyvodit' automatický záver, že ide o dôkazy, ktoré nie sú vykonané zákonným spôsobom, teda vysloviť záver o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

V tejto súvislosti musí najvyšší súd len okrajovo poznamenať, že ak sa v súvislosti so skôr označeným dôvodom dovolania - s poukazom na princíp viazanosti dovolacieho súdu dovolacími námietkami a nie formálne označenými dovolacími dôvodmi, ktoré nie sú obsahovo súladné so skutočným zmyslom predkladaných námietok - dovolateľ v skutočnosti obsahovo domáha aj súčasnej existencie iného dovolacieho dôvodu (v kontexte prejednávanej veci po preskúmaní obsahu podaného dovolania ide o dovolacie námietky vzájomne sa prekrývajúce najmä so skutkovými podstatami dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. i//Trestného poriadku) kumuláciu jednej a tej istej skutočnosti na odôvodnenie dvoch, resp. viacerých dovolacích dôvodov nemožno akceptovať.

Inak povedané, ak subjekt oprávnený podať dovolanie z hľadiska právnej kvalifikácie raz označí určitý procesný postup OČTK alebo súdu ako chybný a podradí ho pod určitý dovolací dôvod, nie je ďalej z právneho hľadiska možné, aby sa s odkazom na ten istý predchádzajúci a už skôr namietaný procesný postup (čo i len nepriamo) automaticky domáhal zároveň aj existencie iného dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Uvedené je totiž pokryté platnosťou princípu špeciality, teda prednosti konkrétneho zákonného ustanovenia, ktorým je dovolacie konanie ovládané. Ak by totiž dovolací súd takto formulovanú argumentáciu obvineného prijal, nastal by tak právne neudržateľný a účel dovolacieho konania popierajúci právny stav, ktorý by bol v jednoznačnom rozpore aj s procesnými oprávneniami toho - ktorého dovolateľa tak, ako sú tieto koncipované v § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku. Na ilustráciu možno uviesť hypotetický príklad, keď by rozhodnutie súdu v nezákonnom zložení (dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. b/ Trestného poriadku) zároveň odôvodňovalo i dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

V dovolacom konaní pritom platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 Trestného poriadku. Pokiaľ tomu tak nie je a podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, resp. toto síce formálne označenie dôvodu dovolania neobsahuje, ale z hľadiska povahy dovolacích námietok obsahovo nezodpovedá konštrukcii vo veci aplikovateľných dovolacích

dôvodov a v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatnených dovolacích dôvodov, ide o dovolanie, ktoré je potrebné odmietnuť podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

Najvyšší súd preto opakuje, že pokiaľ obvinený v podanom dovolaní neuvedie námietku právneho charakteru, nie je pri viazanosti uplatnenými vecnými námietkami (a nie dôvodmi dovolania podľa § 371 Trestného poriadku) nielen povinnosťou, ale ani možnosťou dovolacieho súdu sa následne akokoľvek vyjadrovať k otázke samotnej správnosti právnej kvalifikácie ustáleného konania.

Z obsahu podaného dovolania je však vo svetle skôr uvedeného zrejmé - aj keď treba zároveň povedať, že uvedené je žiaľ v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu sústavne pomerne častým javom - že v tejto súvislosti dovolateľ vôbec nerozlišuje skutkové námietky od námietok právnych. Výlučne právne námietky by pritom bolo možné považovať za relevantné, a teda bolo by potrebné sa nimi zo strany konajúceho dovolacieho súdu zaoberať. Bezprostredným následkom uvedeného je okrem iného to, že podané dovolanie (mimoriadny opravný prostriedok) je koncipované tak vecne, ako aj obsahovo ako len ďalšie odvolanie (riadny opravný prostriedok), o čom ostatne svedčí skutočnosť, že po preskúmaní uznesenia odvolacieho súdu je zrejmé, že tento reagoval bezprostredne na totožné odvolacie námietky obsiahnuté už v skôr podanom odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa.

Priamym prejavom takto opísaného obsahu podaného dovolania je následne skutočnosť, že obvinený len ďalej pokračuje vo svojej obhajobe, opakuje námietky predložené v predchádzajúcom konaní a napokon vôbec neprihliada na právnu konštrukciu ním uplatňovaného dôvodu dovolania, čo možno primerane vzťahnúť aj na obsah dovolania podaného v jeho prospech jeho synom. Povedané inými slovami, obvinený namieta nedostatky, resp. „medzery“ v skutkových zisteniach, ktoré ustálili vo veci skôr činné súdy a tieto pochybenia odvíjajú vo všeobecnosti od nesprávneho postupu súdu prvého stupňa, ako aj odvolacieho súdu vo vykonanom hodnotení dôkazov, pričom predkladá ich vlastnú interpretáciu. Napokon sa prirodzene domáha výlučne pozitívnej zmeny skutkových záverov svedčiacich v prospech obvineného, čo by viedlo ku konštatovaniu, že stíhaný skutok nespáchal a to napriek tomu že súdy oboch stupňov dospeli k opačnému záveru, čím porušili jeho právo na obhajobu.

V dovolacom konaní na podklade mimoriadneho opravného prostriedku však v zásade nemožno preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov. Výnimkou je len už naposledy označené ustanovenie Trestného poriadku upravujúce odlišnosti spočívajúce v prípade dovolania podaného ministrom spravodlivosti. Je tomu tak z dôvodu, že otázka vykonaného dokazovania tak z pohľadu jeho úplnosti, ako aj správnosti jeho hodnotenia predstavujú otázky upravené normami procesného práva, ktoré nie sú hmotnoprávnej povahy.

Uvedený záver zodpovedá skutočnosti, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom a rozhoduje o ňom najvyšší súd už v tretej inštancii, kde nemožno znovu vytvárať, či meniť skutkové zistenia. S ohľadom na citované nemôže najvyšší súd teda ani ďalej spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie, nakoľko uvedená činnosť je doménou konania pred súdmi nižšej inštancie. O to viac, ak je dovolanie prípustné proti už právoplatným rozhodnutiam súdu za účelom možnosti nápravy v zákone výslovne uvedených procesných a hmotnoprávnych pochybení a nie revízie a náprave skutkových zistení, ktoré urobili súdy nižších stupňov, ani k preskúmvaniu nimi vykonaného dokazovania (výnimkou je len už zmieňovaný dôvod dovolania dostupný iba pre ministra spravodlivosti).

Najvyšší súd v tomto kontexte uzatvára, že nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku namietaného obvineným a preto argumentáciu obvineného vo vzťahu k dotknutému dôvodu dovolania odmietol ako nedôvodnú.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné

podmienky.

Najvyšší súd zdôrazňuje, že v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku je ako dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v dovolaní uvedené, pričom táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb vytýkaných napadnutému rozhodnutiu a konaniu, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia. Z argumentácie obvineného obsiahnutej v podaných dovolaniach však vyplýva, že v nich nie sú zrozumiteľne uvedené dovolacie námietky vzťahujúce sa obsahovo a vecne pod dotknutý dovolací dôvod.

Naviac, zo skôr opísaného priebehu konania pred súdom prvého stupňa ako aj odvolacím súdom je zrejmé, že obvinený sa zúčastnil hlavného pojednávania; verejného zasadnutia sa síce nezúčastnil, avšak tohto sa zúčastnila náhradná obhajkyňa.

K uvedenému najvyšší súd konštatuje nasledovné:

Podľa § 292 ods. 1 Trestného poriadku veta prvá a druhá predseda senátu predvolá na verejné zasadnutie osoby, ktorých osobná účasť na ňom je nevyhnutná. O verejnom zasadnutí upovedomí prokurátora, ako aj osobu, ktorá svojim návrhom dala na verejné zasadnutie podnet, a osobu, ktorá môže byť priamo dotknutá rozhodnutím.

Podľa § 292 ods. 4 Trestného poriadku deň, čas a miesto verejného zasadnutia určí predseda senátu tak, aby osobe, ktorá na verejné zasadnutie dala svojim návrhom podnet, osobe, ktorá môže byť rozhodnutím priamo dotknutá, obhajcovi a prokurátorovi zostala od doručenia predvolania na verejné zasadnutie alebo od upovedomenia lehota aspoň päť pracovných dní na prípravu; to neplatí pri sťažnosti proti uzneseniu o nezatí obvineného do väzby. Skrátiť lehotu možno len so súhlasom toho, v záujme koho je lehota ustanovená. U ostatných osôb, ktoré sa na verejné zasadnutie predvolávajú alebo o ňom upovedomujú, treba zachovať spravidla trojdňovú lehotu.

Podľa § 293 ods. 3 Trestného poriadku verejné zasadnutie sa koná za prítomnosti obvineného.

Podľa § 293 ods. 4 Trestného poriadku verejné zasadnutie sa môže vykonať v neprítomnosti obvineného, ak nie je možné doručiť mu predvolanie na verejné zasadnutie a z toho dôvodu ustanovený obhajca bol o verejnom zasadnutí riadne upovedomený.

Podľa § 293 ods. 5 Trestného poriadku verejné zasadnutie sa vykoná v neprítomnosti obvineného aj vtedy, ak mu upovedomenie o verejnom zasadnutí bolo riadne a včas doručené a bol poučený o možnosti konania verejného zasadnutia bez jeho prítomnosti alebo za podmienok uvedených v § 292 ods. 5.

Podľa § 293 ods. 6 Trestného poriadku verejné zasadnutie v neprítomnosti obvineného nemožno konať, ak je obvinený vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody alebo ak ide o trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica prevyšuje desať rokov.

Podľa § 293 ods. 7 Trestného poriadku ustanovenie odseku 6 sa nepoužije, ak sa obvinený odmietol zúčastniť verejného zasadnutia alebo výslovne požiadal, aby sa verejné zasadnutie konalo v jeho neprítomnosti.

Podľa § 293 ods. 8 Trestného poriadku ak obvinený hodnoverným spôsobom ospravedlní svoju neúčasť na verejnom zasadnutí a súčasne písomne požiada súd, aby sa verejné zasadnutie uskutočnilo za jeho prítomnosti, súd odročí verejné zasadnutie a určí deň, čas a miesto ďalšieho verejného zasadnutia.

Podľa § 293 ods. 10 Trestného poriadku obhajca obvineného sa vždy zúčastní verejného zasadnutia, na ktorom sa koná o odvolaní, ako aj verejného zasadnutia, na ktoré dal podnet svojim návrhom obvinený.

Podľa § 120 ods. 2 Trestného poriadku v prípade ospravedlnenej neúčasti obvineného na úkone orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu zo zdravotných dôvodov je obvinený povinný predložiť vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že mu jeho zdravotný stav neumožňuje účasť na úkone, na ktorý bol predvolaný, bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu alebo z dôvodu nebezpečenstva rozšírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby.

Z obsahu na vec sa vzťahujúceho spisového materiálu vyplýva, že obvinený bol v pôvodnom konaní - v štádiu konania pred súdom - trestne stíhaný na podklade obžaloby pre skutok právne kvalifikovaný ako prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona, pre ktorý Trestný zákon ustanovuje trest odňatia slobody vo výmere až do 2 (dvoch) rokov. Obvinený v čase odvolacieho konania nebol vo väzbe ani vo výkone trestu odňatia slobody.

O verejnom zasadnutí odvolacieho súdu bol písomne upovedomený na adresu ním určenú ako adresa na doručovanie písomností (L. XXXX/X, XXX XX X.) s tým, že zásielka nebola v odbernej lehote prevzatá, bola uložená na pošte a následne vrátená súdu ako nedoručená.

Súhrnne vzaté teda platí, že upovedomenie o verejnom zasadnutí bolo obvinenému doručované na adresu, ktorú na tento účel uviedol (č.l. 24 a nasl., č.l. 180 spisu), pričom zásielka sa vrátila odvolaciemu súdu ako nedoručená (č.l. 184 spisu), nakoľko obvinený si ju v odbernej lehote nevyzdvihol a bola uložená na pošte; po uplynutí troch pracovných dní od jej uloženia si obvinený zásielku nevyzdvihol, v dôsledku čoho dňom 31. októbrom 2018 sa má za to, že vo veci boli naplnené predpoklady pre uplatnenie fikcie doručenia podľa § 66 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku. Z naposledy označeného ustanovenia Trestného poriadku okrem iného vyplýva, že práve 31. október 2018 treba považovať za dátum, kedy bolo upovedomenie o verejnom zasadnutí obvinenému doručené, aj keď sa obvinený o uložení zásielky nedozvedel.

Na takto určený termín verejného zasadnutia sa obvinený nedostavil. Najvyšší súd však poznamenáva, že napriek obvineným prezentovanej údajnej nevedomosti o termíne verejného zasadnutia sa na verejné zasadnutie dostavil otec obvineného, ktorý uviedol, že obvinený prosí o odročenie verejného zasadnutia, lebo „má črevnú chrípku, vracia už dva dni dozadu.“ Zároveň otec obvineného uviedol, že „syn mi nijaký doklad o zdravotnom stave nedal a neposkytol, len mi telefonicky povedal, že mám hneď sem ísť. A povedal mi, že sa sem nedovolal.“ (viď zápisnica o verejnom zasadnutí pred odvolacím súdom zo 4. decembra 2012, č.l. 188 a nasl. spisu).

Na podklade uvedeného predsedníčka konajúceho senátu procesným uznesením rozhodla, že podľa § 293 ods. 5 Trestného poriadku sa verejné zasadnutie vykoná v neprítomnosti obvineného (v tom čase z procesného hľadiska nesúceho postavenie obžalovaného), ktorého upovedomenie na verejné zasadnutie bolo doručené uložením na pošte dňa 31. októbra 2018 a s touto poznámkou súdu vrátené 21. novembra 2018 (č.l. 188 spisu).

Na podklade vyššie uvedených skutočností a citovaných zákonných ustanovení najvyšší súd konštatuje, že odvolací súd nepochybil, pokiaľ za vyššie popísaných okolností vykonal verejné zasadnutie o odvolaní obvineného bez jeho prítomnosti, pretože na takéto procesný postup boli splnené zákonné podmienky.

Na verejné zasadnutie bol obvinený (v štádiu odvolacieho konania v procesnom postavení obžalovaného) predsedníčkou senátu upovedomený (nie predvolaný), čím konajúca predsedníčka senátu vyjadrila, že účasť obvineného na verejnom zasadnutí nie je nevyhnutná (pokiaľ by považovala jeho účasť za nevyhnutnú, išlo by o dôvod na jeho predvolanie - § 292 ods. 1 Trestného poriadku veta prvá a druhá).

Súčasne neboli naplnené zákonné podmienky určujúce prípady, kedy nemožno vykonať verejné zasadnutie v neprítomnosti obvineného - tento nebol vo väzbe ani vo výkone trestu odňatia slobody a ani nebol stíhaný pre trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica prevyšuje desať rokov - do úvahy prichádzajúca trestná sadzba odňatia slobody bola 3 až 10 rokov (§ 293 ods. 6 Trestného poriadku).

Obvinený taktiež bol na verejnom zasadnutí konanom o jeho odvolaní zastúpený náhradným obhajcom (§ 293 ods. 10 Trestného poriadku).

Z toho dôvodu možno bez akýchkoľvek pochybností a ďalších konštatovaní uzavrieť, že k naplneniu dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku v kontexte trestnej veci obvineného nedošlo.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku:

Dovolacím dôvodom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku možno rozhodnutie napadnúť len v takom prípade, ak bol obvinenému uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa. Zákon vo vzťahu k výroku o treste upravuje v § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku dva dovolacie dôvody (pokiaľ nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstať v dôsledku chybného výroku o vine). Podľa uvedeného ustanovenia možno dovolanie podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa (obdobne 2 Tdo 29/2012).

Najvyšší súd znova ani v tomto smere nemohol akceptovať argumentáciu obvineného obsiahnutú v podanom dovolaní. Obvinený sa (síce vecne správne) domáhal konštatovania existencie pochybenia okresného súdu pri ukladaní súhrnného trestu, avšak najvyšší súd tejto námietke nemohol vyhovieť, a to riadiac sa nasledovným:

Ako je zrejmé z výroku o treste obsiahnuté v rozsudku okresného súdu, okresný súd podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona zrušil výrok o treste rozsudku Okresného súdu Bratislava V z 11. apríla 2018, sp. zn. 1T/92/2017, právoplatného toho istého dňa, ktorým bol obžalovanému uložený peňažný trest vo výške 2.700,00 (dve tisíc sedem sto) Eur, náhradný trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov, trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu po dobu 3 (tri) roky) ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tieto výroky obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 42 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, ak súd odsudzuje páchatel'a za trestný čin, ktorý spáchal skôr, ako bol súdom prvého stupňa vyhlásený odsudzujúci rozsudok za iný jeho trestný čin, uloží mu súhrnný trest podľa zásad na uloženie úhrnného trestu. Spolu s uložením súhrnného trestu súd zruší výrok o treste uloženom páchatel'ovi skorším rozsudkom, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Súhrnný trest nesmie byť miernejší ako trest uložený skorším rozsudkom. V rámci súhrnného trestu súd uloží trest straty čestných titulov a vyznamenaní, trest straty vojenskej a inej hodnosti, trest prepadnutia majetku, peňažný trest, trest prepadnutia vecí, trest zákazu činnosti alebo trest zákazu účasti na verejných podujatiach, ak bol taký trest uložený už skorším rozsudkom a ak tomu nebráni ustanovenie § 34 ods. 7 .

Výplývajú z vyššie uvedeného platí, že súhrnný trest sa uloží iba v prípade viacčinného súbehu a to len vtedy, ak páchatel' bol za časť zbíhajúcej sa trestnej činnosti odsúdený a ak možno na takéto odsúdenie prihliadať. Súd teda páchatel'a odsudzuje a ukladá mu súhrnný trest za trestný čin, ktorý spáchal skôr, ako bol súdom prvého stupňa vyhlásený odsudzujúci rozsudok za iný jeho trestný čin, pričom prejednávaný trestný čin musí byť vo viacčinnom súbehu so skorším trestným činom, za ktorý už bol páchatel' odsúdený. Na tomto mieste najvyšší súd poznamenáva, že zo znenia § 353 ods. 6 Trestného poriadku je zrejmé, že aj trestný rozkaz má povahu odsudzujúceho rozsudku; účinky spojené s vyhlásením rozsudku pritom nastávajú doručením trestného rozkazu obvinenému.

Viacčinný súbeh trestných činov existuje z časového hľadiska vtedy, ak v období medzi prvým zo spáchaných trestných činov a posledným z nich nedošlo k vyhláseniu odsudzujúceho rozsudku za

nejaký trestný čin toho istého páchatel'a, a to bez ohľadu na to, či sa odsudzujúci rozsudok týkal niektorého z týchto trestných činov alebo trestného činu spáchaného ešte skôr mimo okruhu týchto skúmaných trestných činov. Pod odsudzujúcim rozsudkom treba rozumieť taký rozsudok, ktorý bol ako prvý odsudzujúci rozsudok v trestnom stíhaní pre tento trestný čin vyhlásený a ktorý potom svojho času aj nadobudol právoplatnosť a možno naň dosiaľ prihliadať. Z uvedeného okrem iného vyplýva, že okamih vyhlásenia odsudzujúceho rozsudku spôsobuje, že vo vzájomnom pomere viacčinného súbehu nemôže byť trestný čin spáchaný pred týmto okamihom a trestný čin spáchaný po tomto okamihu.

Okresný súd v rámci vyššie opísaného chybného postupu spočívajúceho v nesprávnom posúdení zbiehajúcej sa trestnej činnosti obvineného dopustil pochybenia, ktoré správne identifikoval už odvolací súd.

Označené pochybenie spočívalo v tom, že okresný súd uložil súhrnný trest vo vzťahu k rozsudku Okresného súdu Bratislava V z 11. apríla 2018, sp. zn. 1T/92/2017, právoplatným toho istého dňa za súčasného zrušenia výroku o treste i napriek tomu, že označeným rozsudkom už bol obvinenému pred jeho vyhlásením uložený súhrnný trest, a síce peňažný trest vo výške 2.700,00 (dve tisíc sedem sto) Eur, náhradný trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov a rovnako tak mu bol uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu po dobu 3 (tri) roky a zároveň bol vo výroku o treste zrušený trestný rozkaz Okresného súdu Bratislava V z 18. septembra 2017, sp. zn. 0T/166/2017.

V konkrétnom prípade obvinený spáchal skutok právne kvalifikovaný ako prečin podľa § 171 ods. 1 Trestného zákona (vo veci vedenej pod sp. zn. 1T/92/2017) a o ktorom bolo rozhodnuté rozsudkom z 11. apríla 2018, ktorý sa toho istého dňa stal aj právoplatným a došlo ním k zrušeniu súhrnného trestu tak, že okresný súd zrušil výrok o treste vo veci vedenej pod sp. zn. 0T/166/2017. Vo veci vedenej pod sp. zn. 0T/166/2017 však obvinený spáchal skutok dňa 16. septembra 2017 (právne kvalifikovaný ako prečin podľa § 348 ods. 1 písm. d/ Trestného zákona), vo veci bol súdom vydaný trestný rozkaz, ktorý bol obvinenému doručený dňa 18. septembra 2017, kedy nadobudol aj právoplatnosť. Po doručení označeného trestného rozkazu (teda po 18. septembri 2017) sa obvinený dopustil skutku v prejednávanej trestnej veci, právne kvalifikovanej ako prečin podľa § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona.

V posudzovanej veci bol však súbeh trestných činov bol v posudzovanej trestnej veci prerušený doručením trestného rozkazu sp. zn. 0T/166/2017 dňa 18. septembra 2017 (porovnaj s § 353 ods. 8 Trestného poriadku). To znamená, že v prípade trestného činu podľa § 171 ods. 1 Trestného zákona spáchaného dňa 14. novembra 2016 (sp. zn. 1T/92/2017), trestného činu podľa § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona spáchaného 16. septembra 2017 (sp. zn. 0T/166/2018) je existencia viacčinného súbehu zrejímavá, avšak vo vzťahu k prejednávanému skutku tvoriaceho predmet trestnej veci preskúmanej najvyšším súdom v dovolacom konaní, ku ktorému došlo 13. novembra 2017 nemožno konštatovať existenciu viacčinného súbehu tak, ako predpokladá § 42 a nasl. Trestného zákona. Je tomu tak z dôvodu, že doručením trestného rozkazu sp. zn. 0T/166/2017, ku ktorému došlo 18. septembra 2017 došlo k prerušeniu časovej línie súvzťažnosti jednotlivých skutkov z hľadiska možnosti konštatovania viacčinného súbehu pre účely ukladania súhrnného trestu, ale išlo o recidívu a obvinenému mal byť uložený samostatný trest.

Najvyšší súd rekapitulujúc dodáva, že viac trestných činov je v súbehu len potiaľ, pokiaľ medzi prvým a posledným z nich nebol súdom prvého stupňa vyhlásený odsudzujúci (a to aj hoci neprávoplatný) rozsudok za nejaký trestný čin. Trestné činy spáchané po vyhlásení odsudzujúceho rozsudku do doby jeho právoplatnosti treba posúdiť obdobne ako recidívu (obdobne R 8/1974). Preto okresný súd uložením súhrnného trestu obvinenému porušil zákon, avšak v prospech obvineného.

Je tomu tak z dôvodu, že súhrnný trest je pre páchatel'a priaznivejší ako trest samostatný, pretože je v ňom zohľadnená skutočnosť, že páchatel' sa dopustil ďalšieho trestného činu, pričom nebol varovaný odsudzujúcim rozsudkom týkajúcim sa skoršieho trestného činu. Preto možno súhrnný trest uložiť len vtedy, ak medzi týmito trestnými činmi existuje viacčinný súbeh.

Najvyšší súd preto sumarizujúc konštatuje, že takto formulovaná námietka obvineného za súčasnej existencie okolností podrobne opísaných vyššie nemohla ovplyvniť rozhodnutie najvyššieho súdu o dovolaní obvineného. Je tomu tak z dôvodu, že ak by najvyšší súd skutočne akceptoval jeho námietku a premietol by ju tomu zodpovedajúcim spôsobom do výrokovej časti rozhodnutia o dovolaní, napravil by tak síce pochybenie okresného súdu, ale v neprospech obvineného v rozpore so zásadou zákazu reformatio in peius tak, ako správne uzatvoril aj odvolací súd. V odvolacom konaní (a ani v konaní o dovolaní) nepodal totiž prokurátor v neprospech obvineného odvolanie (resp. v dovolacom konaní obdobne generálny prokurátor) a zrušenie súhrnného trestu by bolo s poukazom na skôr vyjadrené právne úvahy v neprospech obvineného. Preto bol tak odvolací, ako aj dovolací súd povinný akceptovať výrok o treste v celom rozsahu bez ohľadu na jeho nesprávnosť a nemohol ho upraviť tak, aby bol v súlade so zákonom práve z dôvodov, ktoré najvyšší súd podrobne rozviedol vyššie.

Riadiac sa uvedeným dospel najvyšší súd k záveru, že vo veci tvoriacej predmet dovolacieho prieskumu nezistil ani naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Vzhľadom na skutočnosť, že najvyšší súd v súhrne nezistil naplnenie žiadneho z dovolacích dôvodov namietaných obvineným, rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.